

Roman

Naročnina: 1 mesec 8 Din,
1/2 leta 20 Din, 1/2 leta 40 Din,
vse leto 80 Din. — Račun
poštne hranilnice v Ljubljani
štev. 15.393. — Dopisi: „Ro-
man“, Ljubljana, Ereg 10-12

Tednik za vse / Izhaja ob sobotah / Ljubljana, 16. VIII. 1930 Leto II. - Štev. 33

SIROTA Z MILIJONI

Roman v 4 knjigah

Francoski napisal Jules Mary. Poslovenil B. R.

Tretja knjiga

MED ŽIVLJENJEM IN SMRTJO

„In zdaj ji odpustiš?“

„Tisočkrat!“

Lidija je bila odprla oči in zavest se ji je vrnila. Slišala je zadnje besede, razumela jih je.

„Hvala ti, Andrej!“ je šepnila s slabotnim glasom. „Hvala vam, Emil — kako ste dobri!“

Njen glas je zamrl, glava ji je omahnila na blazino. Od velike izgube krvi se je onesveščila.

Drugo poglavje

SVIDENJE

Drzni poizkus, ki ga je Emil Sénéchal tvegal pri svojem bratu, je uspel — sveža kri je prerodila brata, Andrej je bil rešen. Z druge strani je bila tudi Lidija izven nevarnosti, čeprav jo je bila obšla velika slabost zaradi izgube krvi.

Potem ko se je Emil pomiril glede svojih pacientov, je posvetil prvo brigo usodi svojega očeta.

Najprej je šel v javno mrtvašnico, toda tam mu niso nič novega povedali. Opis trupla in njegov nestanek sta vsekako kazala na očeta Sénéchala, a vse to so bile samo domneve in nič ni svedočilo, da bi bil neznanec tisti, ki ga je Emil iskal.

Tudi na policiji ni nič novega zvedel.

Z druge strani pa je bil Roquin iz zanesljivega vira obveščen, da na policiji pazijo nanj, in je bil zelo oprezen. Nekaj dni po dvoboju je na lepem izginil; doma je ostavil sporočilo, da je odpotoval v Normandijo, v resnici pa ni bil zapustil Pariza. Naselil se je v oni hiši blizu Bolonjskega gozda, kjer je bila svoj čas zaprta

Alice — tedaj v največji bližini Muradove palače. Zakaj Roquin je dobro vedel, da se bodo poslednja in glavna dejanja te drame, ki jo je bil tako umno in spretno zasnoval, končala v tej palači.

Čuden nemir mu je gorel v očeh in obrvi je namršil: vse to je dokazovalo, da se pustolovec pripravlja k odločilnemu dejanju.

Vzrok temu je bilo, da je Roquin doznal o povratku drugega Sénéchalovega sina, in zdaj je premišljal, kako bi spravil tudi mladega zdravnika s poti. Umor mu je bil neugoden, ker je dobro vedel, da ga ni moči izvršiti, ne da bi po njem ostali sledovi, ki ga utegnejo izdati. Pri tej misli se tudi ni dolgo mudil. Na razpolago mu je bila prav tako zanesljiva in mnogo manj nevarna pot.

Priklical si je v spomin razgovor med Andrejem in svojo ženo. Besedo za besedo je še pomnil vse besede one nenavadne zaobljube, ki jo je Emil dal Muradu. „Danes, petindvajsetega julija, ob enajstih ponoči, si vzamem življenje, ker nisem imel sreče in sem sit življenja. Nihče ni kriv moje smrti, izbral sem si jo sam in z dobrim premislekom“. Tako se je glasila Emilova zaobljuba.

„On sam si je napovedal smrt za ta dan,“ si je rekel Roquin. „Nu, dobro, pa naj umre, in nihče ne bo slutil, da sem imel jaz svoje prste vmes — saj gre očitno za samomor.“

Rekorder v teku

„Sakra! Ta pa zna — kje je neki snel to tehniko?“

„Kaj ne bi znal. Že pet let letam za njim z neplačanim računom za obleko!“

Nestanek očeta, ki je moral na tako strašni način umreti — zakaj da je bil stari Sénéchal mrtev, o tem mladi zdravnik ni mogel več dvomiti — je Emila globoko užalostil. To je opazil tudi njegov brat.

„Emil,“ mu je rekel Andrej, „ob vsaki drugi priliki bi ti ne branil, da žaluješ za očetom in ga objokuješ, toda zdaj imava druge dolžnosti. Ne pozabi, da je le še tri dni do petindvajsetega julija, ne pozabi, da te Zoraida pričakuje in da koprni od ljubezni do tebe!“

„Prav imaš,“ je žalostno odvrnil mladi zdravnik, „to je stvar časti. In četudi se nama zdaj obeta bogastvo, me moja druga obljuba nič manj ne veže.“

„Povej mi, brat,“ je spet povzel Andrej, „ali nisi dosegel uspeha v življenju, ali nisi našel, kar si iskal — ali nisi zaslovel, ali ljudje ne govore o tebi?“

„Da, dosegel sem svoj namen. Odkril sem ne samo gobo v pljučih, kar je že samo po sebi velik dogodek v zdravništvu, ne, našel sem tudi sredstvo, kako jo uničim z vdihavanjem neke kovinske kisline. Mislim, da bom s tem ozdravil sušico. To je velik korak naprej v razvoju človeštva, in ne dvomim, da ne bi moje poročilo, ko ga čez nekaj dni predložim akademiji, zbudilo obče pozornosti. Da, brat, dosegel sem uspeh, in prav imaš, da me zoveš k dolžnosti. Še drevi sedem k delu, da pregledam in izpopolnim beležke iz svoje prakse.“

Tako je tudi storil.

Emil je imel majhno, skromno pritlično stanovanje v neki stari vili v predmestju, kjer je nemoteno lahko delal svoje kemično poizkuse. Nihče ga ni motil pri delu, zakaj stanoval je v hiši sam.

Ko je mladi zdravnik odšel iz ulice Bleue, se je najprej odpeljal na postajo, kjer je bil kakor vemo, v naglici, hoteč čim prej videti očeta in brata, ostavil svojo prtljago. S kovčgom je nato odšel v stanovanje in začel razkladati svoje stvari. Pri tem se je domislil, da bi moral najeti kakega slugo, da bi mu pomagal pri delu. Obrnil se je na gospodarja.

„Srečo imate!“ je vzkliknil le-ta. „Poznam nekoga, ki so mi ga priporočili in ki ravno službe išče. Mislim, da bo kakor nalašč za vas. Kakih štirideset let mu je, snažen je in čist ter spreten. Ime mu je Jérôme in je bil že usluž-

ben pri nekem zdravniku v okolici. Ali naj vam ga privedem?“

„Da, pripeljite mi ga.“

„Tako j pošljem ponj.“

Uro kasneje se je gospodar vrnil v spremstvu majhnega, suhega moža, ki pa je navzlic mršavosti zbujal vtis čvrstosti in mišičavosti. Imel je zagorelo polt, zmršene lase in njegova lica so kazala bele pege kakor pri človeku, ki si je šele pred kratkim obril brado. Oči so mu nestalno begale sem in tja. Oblečen je bil v čedno sivo obleko in na glavi je imel mehak klobuk, ki je bil videti še čisto nov.

Prvi vtis, ki ga je mladi doktor dobil o prišlecju, ni mogel biti kaj ugoden, zakaj Emil je namršil obrvi.

„Kje ste bili do zdaj?“ ga je vprašal.

„Ko sem odslužil vojaščino, sem bil najprej v laboratoriju v ‚Jardin des Plantes‘, nato pa sedem let pri doktorju Dennyju.“

„In zakaj ste pustili to službo?“ je vprašal Emil.

„Ker je gospodar umrl — tega bo zdaj tri tedne.“

„Imate izpričevala?“ je dalje poizvedoval mladi zdravnik.

„Seveda, gospod,“ je odvrnil Jérôme. „Drugače se vam sploh ne bi bil upal predstaviti.“

To rekši je možak potegnil iz ogoljene listnice neke papirje.

„To je moje izpričevalo iz ‚Jardin des Plantes‘ in tole svedočba gospe Raymonde Dorvi-erseve, hčere doktorja Denyja, ki v njej potrjuje, da mi je njen oče popolnoma zaupal.“

„In zakaj vas ni gospa dalje obdržala v službi?“ je hotel Emil vedeti.

„Ker ji premoženjske razmere tega niso dopuščale.“

„Ali imate vojaško odpustnico?“

Nastal je kratek premolk in če bi bil zdravnik moža pozorno pogledal, bi bil videl, da se je zdrznil — vendar je to trajala samo sekundo.

„Seveda, gospod,“ je nato odgovoril Jérôme, „samo na žalost je nimam pri sebi, pozabil sem jo v kovčegu. Če želite, vam jo prinesem. Iz nje boste videli, da nisem bil v sedmih letih niti enkrat kaznovan, da sem v četrtem letu svoje vojaške službe postal narednik in so

mi naposled ponudili čin seržana, če bi hotel ostati pri vojakihi.

„Kaj znate?“ je vprašal Emil. „Nisem imovit,“ je nato povzel, „in zato mi mora sluga hkrati biti komornik in kuhar, kadar želim doma večerjati.“

Možak se je nasmehnil.

„Če je bil človek vojak in se je vrhu tega udeležil vojne, mora vse znati. Sicer pri dr. Denyju nisem bil za kuharja, toda če gospod ni ravno preveč sladkosneden, mu bo moje kuharsko znanje gotovo zadoščalo.“

„Koliko vam je plačal dr. Deny?“ je vprašal mladi zdravnik.

„V začetku sem imel sto frankov, pozneje, ko je frank padel, tri sto.“

„Če bom z vami zadovoljen, vam tudi jaz plačam tri sto frankov. Zdaj pa pojdite po svojo prtljago.“

Jérôme ni mogel skriti veselja.

„Ali naj takoj nastopim službo?“ je vprašal. „Seveda!“

Jérôme je šel.

Emil se je naslonil na stolu. „Ta človek ima vnanjost kaznjence,“ je zamrmral sam pri sebi. „Če ne bi imel tako dobrih priporočil, bi mislil, da je iz ječe pobegnil.“

Emil se je lotil dela. Toda dolgo ga ni strpelo. Poiskal je pisemski papir in napisal pismo Zoraidi:

„Vrnil sem se v Pariz in koprnim po trenutku, ko bom smel priti k vam — trenutku, ki sem ga tako željno čakal dan za dnem. Pričakal sem ga. Ljubim vas in upam, da vam bom mogel jutri reči: Dosegel sem, po čemer sem hrepenel.“

Ko se je Jérôme vrnil, mu je predal pismo. Sluga ga je vzel in šel z njim. Pri prvi krčmi, ki jo je dobil na poti, je vstopil, pismo oprežno odprl in prebral, nato pa spet zaprl.

„Moj gospod ima prav,“ je zadovoljno zamrmral sam pri sebi. „Petindvajseti julij je za doktorja usodni dan, to je že jutri. Ne smem izgubljati časa.“

Odnesele je pismo v Muradovo palačo, nato pa se je naglo vrnil domov. Emil je še zmerom delal.

Dan se je nagnil h kraju, zmračilo se je. Šele ob devetih je doktor vstal.

„Vrnem se okoli polnoči,“ je dejal novemu slugi. Namenil se je bil iti pogledat, kako je

Ugodna prilika

Kdor še ni bral prejšnjih romanov, ki so izhajali v „Romanu“, jih lahko dobi po zelo ugodni ceni. Če pošljete naprej 55 Din, Vam pošljemo poštne prosto 32 številke „Romana“ s kompletnimi romani „Nezakonska mati“, „Zlati demon“, „Konzulova skrivnost“ in „V objemu teme“, ki jih je za 4 debele knjige. Naročite takoj, ker je založba majhna, in zahtevajte položnico! Naročila sprejema odpravnništvo „Romana“, tednika za vse, Ljubljana, Breg 10.

Andreju in Lidiji. „Počakajte me, morda vas bom še potreboval.“

Jérôme, v katerem so bralci gotovo že pogodili Louffarda, se je takoj po gospodovem odhodu lotil posla. Pregledal je temeljito vso delovno sobo, preiskal vse pohištvo, se delj časa pomudil pri omari in pisalni mizi ter se uveril, da ni nič zaklenjeno. Edino omara za knjige, kjer je Emil shranjeval svoja dela, je bila zaklenjena in Jérôme ni mogel najti ključa. Mladi zdravnik ga je namreč vedno nosil s seboj.

Toda ta okolnost dozdevnemu slugi ni belila las.

Vrnil se je spet k pisalni mizi. Na njej so bili raztreseni kosi popisanega papirja. Bile so beleške, ki jih je Emil sestavljal in zbiral za svoje poročilo, ki ga je pripravljval za zdravniški kolegij. Na enem izmed listov je bil napis: „Goba kot vzrok pljučne sušice.“

To je bilo Jérômu za enkrat dovolj. Vrnil se je v predsobje in potrpežljivo čakal na povratek svojega gospoda.

Okoli polnoči, kakor je bil rekel, se je Emil vrnil. Bil je truden; ukazal je slugi, naj ga zbudi ob šestih, nakar je takoj legel in trdno zaspal.

Jérôme je zaprl vrata njegove spalnice in se nemudoma spravil na delo.

Vrata v laboratorij so bila zaklenjena, toda lažni sluga je našel ključ v omarici v salonu. Papirji so bili izginili s pisalne mize!

„Aha,“ je zamrmral, „zaklenil jih je v omaro za knjige. To je nespametno,“ se je zasmel, „važnih stvari ne bi jaz nikoli zaprl v omaro za knjige — ne tako neumen nisem!“

Vzel je iz žepa šop ključev in jih jel pomerjati. Šele sedmi je odprl. Lopov je vzel iz omare lepenkasto škatlo; na njej je bil napis „Tuberkuloza“.

„Ta bo prava,“ je zamrmral Jérôme.

V škattli je bilo res poročilo, ki ga je nameraval mladi zdravnik poslati medicinski fakulteti.

Lažni sluga je zaklenil vrata, sedel za zdravnikov stol in začel pri siju svoje svetiljke marljivo prepisovati poročilo besedo za besedo.

Ob šestih je doktorja zbudil.

Emil se je naglo oblekel in stopil v svojo delovno sobo, ne da bi bil kaj opazil, kar bi dalo sklepati na nočni poset. Tako je delal vse dopoldne, opoldne je skočil samo na obed in se takoj spet vrnil. Njegovo poročilo je lepo napredovalo.

Zdajci je potrkal sluga.

„Gospod doktor, neka dama vas pričakuje v salonu.“

„Ali je povedala ime?“

„Ne — rekla je samo, naj vam takoj najavim.“

Emil je odhitel v salon.

„Zoraida!“ je vzkliknil in glas mu je zatrepal od nenadejanega veselja.

Bila je v resnici ona. Ogrnjena je bila v neprodorno tenčico, samo njene velike, žareče oči so gledale iz nje, in v njih je gorela neizmerna ljubezen in sreča, da je naposled vendarle spet skupaj s svojim dragim.

Mlada človeka nista mogla najti besed. Bila sta vsa zaverovana drug v drugega. Zoraida je spustila tenčico z obraze; razen Murada, Fatme in Alice še nihče ni videl njenih lic. Emil je bil kakor uklet od njene lepote.

„O srce moje,“ je zamrmral, „kako sem srečen!“

„Tudi jaz, Emil,“ je tiho odgovorila deklica. „Samo vaše pismo me je razžalostilo.“

„Zakaj?“ se je začudil mladi zdravnik.

„Ker me je spomnilo prizora, ki sem upala, da sta ga vi in moj brat že davno pozabila. Moj brat je trdno prepričan, da mislite pošteno z menoj, da ste gentleman in da o pogodbi, ki sta jo sklenila pred letom dni, ne sme več biti govora.“

Zdajci ga je pograbila za roke.

„Ali ste res mislili izpolniti to pogodbo?“ je vprašala in glas se ji je tresel.

Emil se ni več smehljajal.

„Gotovo!“ je odgovoril z globoko resnobo.

„Slo je za mojo čast.“

„A če bi bila usoda proti vam, če bi navzlic vsem naporom in svoji nadarjenosti ne bili dosegli uspeha?“

„Bi se bil ubil!“ je dopolnil Emil.

„Ne da bi me bili prej videli? Ne da bi se bili poslovili od mene?“

„Ne da bi se bil poslovil od vas, Zoraida!“

„Res?“

„Prišežem vam! Ali mar dvomite?“

„Verjamem vam, toda če je tako, me ne ljubite, ne ljubite me resnično, ker vam je nekaj drugega več od moje ljubezni.“

„Jaz da vas ne ljubim, Zoraida?“ je goreče vzkliknil mladi zdravnik. „Da vas ne ljubim? Saj me je to neskončno leto podpiral v vseh mojih bojih samo spomin na vas, ki ste me krepili v urah in dnevih brezupja! Kako mi morete kaj takega reči — meni, ki bi z največjim veseljem umrl za vas?“

„In vendar ste me celo leto pustil brez vsake vesti o sebi!“

„Hotel sem, da si ohranite prostost,“ je z žalostnim nasmehom odgovoril mladi zdravnik. „Hotel sem, da za moje odsotnosti nič ne vpliva na vašo prosto voljo.“

Zoraida je pobesila glavo.

„Ne verjamate?“

„Ne morem!“

Emil je stopil k pisalni mizi in odprl predal. Na vrhu je ležal zavoje pisem; vzel jih je in predal mladi dami.

„Vzemite in čitajte!“ je mirno rekel. In ker se je obotavljala, je povzel:

„Vsak dan sem vam pisal pismo — vsak dan zvečer, preden sem legel spat. Evo vam, to so moja pisma, toda namestu da bi vam jih bil poslal, sem jih zaklenil, da vam jih pošljem pozneje, če vas ne bi smel več videti.“

Zoraida je pritisnila pisma na srce in jih poljubila. Solze so ji stopile v oči.

„Ta pisma,“ je nadaljeval Emil, „so bila moje edino veselje, moja edina uteha od onega dne, ko sem vas moral zapustiti. Vsak dan po napornem delu sem se nekaj minut razgovarjal z vami, srce moje, in to mi je dvignilo srce, osvežilo duha in krepilo možgane. Vedno sem bil z vami, moje misli so bile neprestano pri vas. Vpraševal sem vas in vi ste mi odgovarjale — prav jasno sem čul vaš glas. In kadar sem bil ubit od dela in nesrečen, sem si priklical

sliko vašega obraza, vaših oči, in bilo mi je, kakor bi mi govorili: „Misli name, kadar si slab, spomni se, da se zame boriš, misli na mojo ljubezen!“

„Da, Emil,“ je odgovorila Zoraida, „prav ste mislili. Čeprav nisem vedela, kje ste in kako živite, sem bila v mislih neprestano z vami. Gledala sem vas pri delu, vzpodbujala sem vas k vnetosti, hoteč vas nekega dne videti slavnega, in ponosna sem bila, ker sem si domisljala, da ne delate samo zase, nego vsaj malo tudi zame.“

„Hvala vam, Zoraida,“ je ganjen odvrnil Emil. „Vaša ljubezen mi je bila mnogo več kakor slavohlepe, zakaj ob hudih udarcih, ki nam jih zadaja usoda, nas ne tolaži slava nego ljubezen — v ljubezni prenesesh tudi najhujše udarce. Ko sem v Monakovem dobil strašno poročilo, da mi brat umira in da je oče izginil, je bilo to le nekaj dni pred onim velikim trenutkom, ko sem videl, da sem odkril nekaj velikega. Veselil sem se že na tihem svoje zmage, ponosen sem bil nase. Pričakoval sem srečo, ki sem po njej tolikanj hrepenel — in sredi tega veselja me je dohitela tragična vest kakor blisk z jasnega. O, kako hitro me je minila slava, kako malo mi je bilo do nje v tistih hudih trenutkih! Kako rad bi bil dal vse svoje znanje, da rešim svojega očeta in ubogega brata! Ne vem, kaj bi bil storil v obupu, če me ne bi bila dvigala in bodrila misel na vas. Samo ljubezen mi je dala utehe. Ljubim vas, Zoraida, in zato hvala vam, da ste mi bili opora v onih težkih dneh!“

„In vaš oče in brat?“ je ganjena vprašala devojka.

„Brat je rešen. Oče pa —“ Ni dokončal. Celo se mu je zmračilo ob misli na neznano usodo, ki je doletela njegovega roditelja.

Zoraida se ni upala dalje izpraševati. Obrnila je pogovor drugam.

„Tudi jaz sem se pogosto pogovarjala o vas,“ je rekla.

„S samo seboj?“

„Ne, imela sem zaupnico.“

„Koga?“

„Svojo sestro Fatmo. Ona je moj drugi jaz — moje bolečine občuti z menoj, z menoj deli moj nemir in moje veselje. Tako se razumeva, da imava celo slutnje druga o drugi, kadar se kateri obeta kaj slabega. Nekoč je bila

Polinska

Fatma jako bolna in že teden dni prej sem začutila njeno bolezen in ji povedala. In večeraj, preden sem dobila vaše pismo, mi je rekla Fatma: „Pazi, Zoraida, v kratkem boš mnogo trpela!“

Mladi zdravnik se je nasmehnil — takim napovedim ni verjel.

„Ne verjamete? Boste videli. Zbolela bom, zakaj slutnje naju nikoli ne prevarajo, ne Fatme ne mene. A kaj meni bolezen, če ste vi tu, — ne, ne bom umrla, Fatma mi ni prekovala smrti!“

Nežno se je stisnila k njemu.

„O, kako lepo bo še življenje!“ je vzkliknila naenkrat vsa razigrane volje. „Kupila si bova hišico, kjer bova čisto sama, kjer ne bo nikogar, ki bi naju motil, in kjer ne bo nihče smel kaliti najine tihe sreče!“

Tako so minevale ure, a srečna zaljubljenca sta mislila, da so minute. Nenadoma je Zoraida vstala.

„Ali nas nič ne obiščete, Emil?“ je nežno vprašala. „Moj brat ve, da ste se vrnili, in vas pričakuje.“

Mladi zdravnik se je zasmejal.

„Petindvajsetega ob enajstih zvečer,“ je odgovoril. „Ob tej uri pridem v vašo hišo, niti minute ne prej.“

„Trmoglavost!“ mu je požugala z roko. „Dobro, pa vas jaz pridem obiskat.“

Emil je spremil deklico do vrat in ji poljubil roko. „Do svidenja!“

„Do svidenja!“

Zoraida je s pismi takoj odhitela k svoji sestri in se zaprla z njo v kabinet. Tam sta jih skupaj čitali. Zoraida je plakala od sreče, Fatma pa je bila bledejša kakor sicer in večkrat ji je ušel vzdih — tudi ona si je želela, da bi jo kdo tako ljubil kakor njeno sestro.

„Kako vsemogočna je vendar ljubezen!“ je bolešno premišljala deklica. „Kako sva podobni druga drugi — celo brat Murad naju mora dobro pogledati, da naju loči. Zmemor sva imeli eno misel, le ene želje, le eno čutenje, in zdaj pride tujec in vzljubi Zoraido — zakaj ne tudi mene? Kako čudna stvar je ljubezen!“

Ne, ni bila ljubosumna na sestrino srečo, ni ji je zavidala. Le neka globoka boleost ji je razjedala srce.

Emil Sénéchal je bil svoje delo končal in ga je sklenil drugo jutro odnesti uredništvu medicinskega tednika. Tam bi pustil prepis, izvirnik pa bi predložil medicinski akademiji. Medicinski list je izhajal dvakrat na teden in prihodnja številka bi tedaj že lahko priobčila odkritje mladega učenjaka.

„Kdaj želite, da vas jutri zbudim, gospod doktor?“ je vprašal sluga, preden se je zdravnik odpravil spat.

„Ob sedmih!“ je odgovoril Emil.

Tretje poglavje

OGENJ

Kakor prejšnji večer je Jérôme stopil v zdravnikovo sobo, prisluhnul, ali njegov gospodar spi, in potem prav tako tiho odšel in zaprl vrata za seboj.

Nato se je neslišno splazil v delovni kabinet, odprl omarico, vzel iz nje škatlo z Emilovim rokopisom in nadaljeval začeto delo. V pičli uri je bil z delom gotov. Jérôme je papir skrbno preganil, ga spravil v žep in se tiho splazil iz sobe in hiše na cesto.

Noč je bila temna. Louffard je za trenutek postal, se ozrl na vse strani in potem zažvižgal.

Iz nekega kota je pristopila črna senca. Ob svitu cestne svetiljke si spoznal v njem — Roquina.

„Ali imaš vse?“ je vprašal pustolovec.

„Da, evo vam, gospod!“ To rekši mu je pomolil sveženj papirjev.

„Dobro,“ je odgovoril Roquin. Brez vsake nadaljne besede se je obrnil in izginil v temo. Louffard pa je stopil nazaj v hišo.

Emilov sluga je imel svoj kotic v majhni tesni sobici, nekakem pristenku zdravnikove delovne sobe. Ko je zdaj prišel gor, je odgrnil posteljo in jo razril, da je bilo videti, kakor bi bil spal na njej. Nato se je napol slekel in prižgal svetiljko. Kakor bralci vedo, je bila vila, kjer je Emil stanoval, stara in zapuščena in je stala v predmestju. Zato ni čuda, da se njenemu lastniku ni vredno zdelo, da bi bil dal v njej napeljati elektriko in plin; stanovalci so si zato morali pomagati z navadno petrolejsko razsvetljavo.

„Petrolej je zelo nevarna stvar,“ je zamrmral Louffard z mračnim usmevom.

Stopil je s svetiljko k omarici, v kateri so bile shranjene zdravnikove beležke, polil vse s petrolejem, ga zažgal in položil gorečo svetiljko zraven, tako da bi moral Emil misliti na nesrečno naključje.

Omarica je takoj zajela plamen. V nekaj trenutkih je bilo upepeljeno vse, kar je bilo v njej. Ogenj je jel lizati zavese.

„Ne, hiša ne sme zgoreti!“ je vzkliknil Louffard in strgal zavese. „Moram doktorja zbuditi!“

In napol oblečen kakor je bil, je planil v sobo svojega gospoda.

„Ogenj! Ogenj!“ je zakričal. „Gospod, pri nas gori!“

Emil se je takoj zbudil in skočil s postelje.

„Kje gori?“ je mirno vprašal.

„V delovni sobi. Na vso srečo nimam trdnega spanja, drugače bi me zadušilo.“

Emilu je bil pred vsem v mislim dragoceni rokopis v omarici. Hotel je planiti tja, toda na pragu ga je dim vrgel nazaj. Ogenj je ugasnil; načel je bil samo noge pisalne mizice, ki se je sesula, ožgal spodnji del zavese in popolnoma upepelil omarico z njegovo razpravo. Prevrnjena svetiljka je kazala vzrok ognja.

Mladi zdravnik je stal pred nepopravljivo katastrofo, led ko mrlič, oči je bil široko raz-

prl in leden znoj mu je pokril čelo. Mehanično je stopil h kupu pepela. Vse je bilo uničeno — kosi papirja, ki jih ogenj ni bil še docela uničil, so se zvili in zogleneli in pisava na njih ni bila več čitljiva.

„Kako se je to zgodilo?“ je zahropel Emil, drgečoč od silnega razburjenja.

„Ne vem, gospod,“ je odgovoril Jérôme. „Preden sem legel spat, sem stenj v petrolejki odvil. Morda se je svetiljka potem prevrnila — jaz tega ne razumem. Na vso srečo je zgorela lepenkasta škatla,“ je nadaljeval lažni sluga. „Gospod najbrž ni v njej hranil vrednostnih papirjev, če pa jih je, si je gotovo za beležil njihove številke, tako da škoda ne bo prevelika.“

Poslednje Jérômove besede so Emilu vrnila zavest. Zdelo se mu je, kakor da se sluga norčuje iz njega, in v njegovih očeh kakor bi gorel škodoželjen ogenj. Nehote mu je prišel na misel prvi vtis, ki ga je dobil o svojem novem slugi. „Ta človek ima vnanjost kakor pobegelnik kaznenec,“ si je bil takrat dejal.

Mladi zdravnik se je blazen od bolečine in ne vedoč kaj dela vrgel na Louffarda in ga zgrabil za vrat.

„Lopov, ti si zanetil ogenj! Ti si zažgal!“

Louffard je vztrepetal, vendar ga ni zapustila hladnokrvnost. Niti braniti se ni skušal ali iztrgati se iz železnih klešč doktorjevega prijema.

„Ti si bil, lopov! Priznaj — priznaj!“ je kričal Emil. Potlej pa ga je nenadoma obšel sram nad takim početjem. Izpustil je slugo.

Louffard je zajel sapo.

Branko Sodnik:

V drugi luči

Takrat jo je zapazil. Sedela je pri sosednji mizi v kotu in gledala plesalce, ki so se vrteli mimo nje. Casih je za trenutek dvignila glavo in pogledala po dvorani, kakor da nekoga išče. Potem jo je spet leno pobesila in strmela predse.

Vstal je, stopil k njeni mizi in jo poprosil za naslednji ples.

Sprva ga še opazila ni. Šele, ko je bolj glasno ponovil svojo prošnjo, se je naglo oprla in zastrmela v njegov obraz.

„Mirko, ti tukaj?“

„Da, jaz, Rika,“ se je nasmehnil. „Vidim, da me še nisi čisto pozabila.“

„Ne, nisem te še,“ je odvrnila in vstala. V tem je godba zaigrala tango. Nežno se je privila k njemu in se voljno vdala njegovim rokam. Zaplesala sta.

Čudno zmedena je bila. Roke so ji nervozno podrhtevale, ko se ga je oklepala, telo ji je drgetalo. Obraz ji je zalivala živa rdečica. Da je ne bi videl, je naslonila svojo glavo na njegovo ramo.

In tudi on. Nekam negotov je bil njegov korak, da se kar ni mogel znajti v taktu...

Osem let, da osem let je že preteklo, kar sta poslednjič plesala. Osem let...

Na maturantskem plesu je bilo. Dobro se ga je še spominjal. Takrat je bil zaljubljen v njo in ona v njega.

Potem sta se razšla in se nista več videla. On je študiral v tujini in tam ostal. Kaj je bilo med tem z njo, ni vedel...

Nenadoma so ugasnile luči, z galerije je za svetil reflektor in vrgel po dvorani medel, karminast pramen, ki je le za silo osvetljeval obraze. Godba je skoraj utihnila. Mehka, čisto tiha melodija je napolnila dvorano... kakor takrat.

Dobro se je spominjal, kako je bilo takrat, da takrat. Kakor da bi bilo sedaj. Dvignila je glavo in poiskala v poltemi njegove ustnice. Bogve, ali jih bo tudi zdaj?

Smejal se je tej misli — saj je že osem let tega — in vendar si je želel, da bi se uresničila. Da bi ga poljubila.

Ni ga.

Rdeča luč reflektorja se je prelila v modro, v zeleno, dokler ni zasijala v žolti barvi.

Takrat je Rika dvignila glavo z njegove rame in se zazrla v njegov obraz.

Kako čudno spačen je bil v tej grdi žolti luči...

„Mirko, ali še pomniš?“

Pogledal jo je in se zdrznil.

„Rika, povej, zakaj nisi hotela storiti kakor takrat?..."

„Zakaj?“

Brezizrazno je zastrmela v temo. Potem pa se je vzpela k njemu in mu tiho rekla:

„Bolje je tako.“

— — — — —
Pri naslednjem plesu ni prišel več po njo.

SKRIVNOST VOTLE IGLE

Roman

Napisal Maurice Leblanc

Govoril je krotko in z neskončno vpludnostjo. Bil je še jako mlad človek, zelo visok in droban, nad vse preprosto oblečen z nekoliko prekratki hlačami in pretesnim suknjičem. Njegov obraz je bil rožnat, malone dekliški, s širokim čelom in kratko ostrizenimi lasmi ter neenakomerno in slabo porezano svetlo brado.

Oči so mu žarele od razumnosti. Niti najmanj ni bil videti v zadregi; na-
-eduis p.81 21 ntu qissn
tičen, vse prej ko ironičen nasmeh.

Filleul ga je nezaupljivo pogledal; orožnika sta pristopila. Tedaj je mladi mož razigrano vzkliknil:

„Gospod preiskovalni sodnik, vidim, da me imate za sokrivca. Toda če bi stvar bila taka, ali je ne bi bil v ugodnem trenutku popihal kakor moj tovariš?“

„Morda ste upali...“

Vsako upanje bi bilo nezmisljeno. Premislite malo, gospod sodnik, in priznajte, da po zakonih zdrave človeške pameti...“

Gospod Filleul ga je ostro pogledal v oči in suho rekel:

„Dovolj je besedičenja, šalo ob stran. Vaše ime?“

„Izidor Beautrelet.“

„Poklic?“

„Učenec retorike na liceju Janson-de-Sailly.“

Filleul je široko odprl oči.

„Kaaaj? Gimnazijec ste?“

„Na liceju Janson, ulica de la Pompe, številka...“

„Zdaj mi je pa tega dovolj. Vaše šale gredo že predaleč!“

„Ne razumem, gospod sodnik, vašega začudenja. Zakaj ne bi bil učenec retorike na liceju Janson? Morda zaradi brade? Poglejte, nepristna je.“

Izidor Beautrelet si je strgal skromne koccine, ki so mu krasile brado, in njegov goli obraz se je zdel zdaj še mladostnejši in še bolj

rožnat. In z otroškim nasmeškom, ki je pokazal njegove bele zobe, je rekel:

„Ali zdaj verjamete? Hočete še več dokazov? Potem prečitajte naslov na temle pismu mojega očeta: ‚Gospodu Izidorju Beautreletu, internemu učencu na liceju Janson-de-Sailly‘.“

Naj je že bil prepričan ali ne Filleul ni pokazal, da bi mu bila stvar baš po okusu. Neprijazno je vprašal:

„Kaj počnete tu?“

„Učim se.“

„Za to so šole.“

Pozabljate, gospod preiskovalni sodnik, da smo danes, 23. aprila, sredi elikonočnih počitnic

KAJ SE JE DOSLEJ ZGODILO

Sredi noči zbudi Raymondo šum v parku. Nekaj časa je vse tiho, potem pa se spodaj razlegne trušč boja in hropenje človeka, ki ga davijo... Raymonde zbudi sestrčno Suzano in potihoma se splazita dol. Skozi okno zagledata v grajskem parku moža, ki beži z velikim zavojem pod pazduho. Raymonde sname z zidu puško, hladnokrvno pomeri in ustrelji za njim. Neznanec pade, se spet pobere in izgine v noč...

Spodaj v salonu ležita dva človeka. Eden je mrtev: grof tajnik Daval. Drugi, grof de Gesvres, je samo omamljen. Izpove, da je planil nanj neki možki in ga podrl na tla. Kaj se je potem zgodilo, ne ve...

Kdo je ubil Davala? Kaj je bil nagib njegovega dejanja? Tatvina? Grof pravi, da ničesar ne počenja...

Drugo jutro pride sodna komisija. Vse iskanje in poizvedovanje je zaman. Nikakih sledov, ne odtiskov, ranjeni begunec kakor da se je vdrl v tla.

Obenem s komisijo sta se z drugim vozom pripeljala tudi dva časopisna poročevalca, eden od lista ‚Journal de Rouen‘, drugi, mlad, visok mladenič z dekliškim obrazom ne mara povedati svojega imena.

„Nu, in?“

„V počitnicah smem vendar delati, kar me je volja.“

„In vaš oče?“

„Moj oče stanuje daleč v Savojih; on sam mi je nasvetoval kratko potovanje na obale Rokavskega preliva.“

„Z umetno brado?“

„O, tega ne. To je bila moja ideja. Na liceju se radi pogovarjamo o tajinstvenih pustolovščinah in veliko beremo detektivske romane, kjer se mora človek preobleči. Potem si zamislimo razne zapletene in strašne stvari. Tako sem se hotel malo pozabavati in sem si prilepil umetno brado. Imel sem srečo, da so

mi verjeli in tako sem nastopil kot pariški časopisni poročevalec. Snoči, po več ko tedni dni dolgočasje, sem se seznanil s tovarišem iz Rouena, in ko je davi zvedel o dogodkih na abrumésyjskem gradu, me je zelo ljubeznivo povabil, naj grem z njim in naj si skupaj najameva voz."

Izidor Beautrelet je vse to pripovedoval s tako prostodušno preprostostjo in naivnostjo, da ni bilo moči odoleti njegovemu čaru. Celo Filleul ga je z zanimanjem poslušal, čeprav se je še vedno delal rezerviranega. Nekoliko manj neprijazno je vprašal:

„In ste zadovoljni z uspehom?"

„Ne morem vam povedati kako! Tem bolj, ker še nikoli nisem bil pri slični zadevi in prav tale je na moč zanimiva."

„In bogata s skrivnostnimi zapletljajji, ki so vam tako dragi."

„In tako mikavni, gospod preiskovalni sodnik! Ničesar ne poznam razburljivejšega kakor gledati, kako stopajo dejstva počasi iz teme, kako se — da tako rečem — zbirajo v skupine in postavljajo drugo proti drugemu, in se tako polagoma oblikujejo v prijemljiv in zmiseln dejanski položaj."

„Prijemljivi dejanski položaj, glej no, kako je nagel mladi mož! Ali hočete reči, da ste že pogodili rešitev te ugančice?"

„O, ne šel!" se je zasmel Beautrelet, „samo... nu, zdi se mi, da imamo že nekaj točk v rokah, ki bi iz njih ne bilo nemogoče ustvariti si sodbo, in druge, ki so tako jasne, da je treba iz njih samo sklepati..."

„Tako? Stvar postaja zanimiva — naposled bomo vendarle nekaj zvedeli. Zakaj v svojo veliko sramoto vam moram priznati, da jaz ničesar ne vem."

„Ker še niste utegnili razmišljati, gospod sodnik. Glavno je premišljevanje. Skoro vselej je razlaga v dejstvih."

„In po vaši sodbi je tudi dejstvom, ki smo jih odkrili, razlaga v njih samih?"

„Ali ne mislite tudi vi tako? Vsekako sem odkril samo ona dejstva, ki so že v zapisniku."

„Imenitno! In če bi vas vprašal, kaj je v salonu ukradeno?"

„Bi vam odgovoril, da vem."

„Bravo! Gospod ve o tem več kakor lastnik sam! Gospod Gesvres pravi, da mu ni nič

zmanjkalo, gospod Beautrelet pravi drugače! On najbrž pogreša tri knjižnične omare in kip v naravni velikosti, česar do zdaj še nihče ni opazil. In če bi vas vprašal po morilcu?"

„Bi vam prav tako odgovoril, da ga poznam."

Kako so vsi poskočili! Državni pravdnik in novinar sta pristopila bliže. Gospod de Gesvres in obe deklici so pozorno prisluhnili; nihče ni mogel odoleti pokojni brezskrbnosti, ki je žarela iz Beautreleta.

„Morilca poznate?"

„Da."

„In najbrž tudi njegovo skrivališče?"

„Da."

Gospod Filleul si je pomel roke.

„Imenitno! Ta aretacija me bo proslavila! In bi mogli že kar zdaj čuti ta pretresljiva razodetja?"

„Da, kar zdaj... ali bolje, če nimate nič proti temu, v eni uri ali dveh, kadar vidim, kako se konča vaša preiskava."

„Ne, ne, takoj, mladi mož..."

Tisti mah je pristopila k Filleulu Raymonde de Saint-Véran, ki ves čas ni bila izpustila Izidorja Beautreleta iz oči.

„Gospod preiskovalni sodnik..."

„Kaj bi radi, gospodična?"

Pomislila je dve, tri sekunde, upiraje oči v Beautreleta, potlej pa se je spet obrnila k Filleulu:

„Prosila bi vas, da vprašate gospoda, počemu je včeraj hodil po klancu okoli malih vratec."

Udarec je zalegel. Izidor Beautrelet je obnemel.

„Jaz, gospodična? Mene ste videli?"

Raymonde je zamišljena molčala, venomer gledajoč Beautreleta, kakor da se hoče dobro prepričati o svoji trditvi, in nato je preudarno rekla:

„Včeraj popoldne ob štirih, ko sem šla skozi gozd, sem srečala na klancu mladega moža take postave in s tako obleko in brado kakor jo ima gospod... in zdelo se mi je, kakor bi mu bilo jako neljubo, če bi ga kdo videl."

„In ta gospod sem bil jaz?"

„Z vso gotovostjo tega ne morem reči; tako dobro se ne spominjam. Vendar... zdi se mi... podobnost bi bila prevelika..."

Gospodu Filleulu je bilo kakor bi ga bil kdo s kropom polil. Eden izmed krivcev ga je bil že potegnil za nos, ali naj ga prevari še tale namišljeni gimnazijec? Res, nastop mladega moža je govoril zanj, a kako naj človek ve?

„Kaj odgovorite na to, gospod?“

„Da se gospodična moti in da jo lahko z eno samo besedo ovržem. Včeraj ob tistem času sem bil v Veulesu.“

„To boste morali dokazati. Vsekako se je stvar nekoliko preokrenila. Stražmojster, eden vaših ljudi naj pazi na gospoda.“

Obraz Izidorja Beautreleta se je raztegnil.

„Ali bo to dolgo trajalo?“

„Dokler ne dobimo potrebnih informacij.“

„Gospod preiskovalni sodnik, prosim vas, da to storite čim brž in s čim večjo diskretnostjo...“

„Zakaj?“

„Moj oče... star. Zelo rada se imava... in ne bi maral, da bi zaradi mene imel neprilike.“

Jekavi glas Filleulu ni ugajal; zvenel je malce teatralno. Vendar je obljubil:

„Drevo... najkasneje jutri zvem vse, kar mi je treba.“

Med tem se je bilo znočilo. Ker je moral biti budoar zaklenjen in nedostopen, so prenesli Davalovo truplo v drugo sobo. Tam sta pazili dve kmetici skupno s Suzano in Raymond. Spodaj, pod budnimi očmi poljskega čuvaja, ki so mu ga dodelili za stražo, pa je na klopi v molilnici spal mladi Izidor Beautrelet. Zunaj so bili porazdeljeni za stražo orožniki in kak tucat kmetov.

Do enajstih je bilo vse mirno, toda deset minut čez enajsto je počil strel na drugem koncu gradu.

Pozor!“ je zarjul stražmojster. „Dva moža naj ostaneta tu... vi, Fossier... in vi, Lecanu... Drugi pa v tek!“

Planili so na noge in stekli na levo okoli gradu. Iz teme se je izvila senca. Potlej, takoj nato, nov strel, ki jih je izvabil vse delj, skoro do pristave. In zdajci je iz grmovja, ki je obdajalo sadni vrt, na desni zakupnikove hišice, vstal ognjen zubelj, in takoj je bil ves s edenj, ki je bil poln slame, v plamenih.

„Lopovil!“ je zakričal stražmojster, „oni so začetili ogenj! Nanje, otroci! Ne morejo še biti daleč!“

Toda veter je gnal ogenj proti hiši, zato je bilo treba najprej odstraniti to nevarnost. Ljudje so se s tem večjo vnetostjo lotili gašenja, ker jim je grof, ki se je bil med tem pojavil na pozorišču, obljubil veliko nagrado. Ko so ogenj udušili, je bilo dve zjutraj in vsako zasledovanje je bilo brez pomena.

„Radoveden sem, je menil grof de Gesvres, „zakaj so to napravili. Zažgati skedenj se mi vidi nezmislno.“

„Pojdite z menoj, gospod grof... Morda vam pojasnim.“

Skupaj sta šla do samostanskih razvalin. Stražmojster je poklical svoja moža:

„Lecanu!... Fossier!...“

Tudi drugi orožniki so že iskali tovariša, ki so ju bili pustili na straži. Naposled so ju odkrili ob vhodu v park pri vratcih. Ležala sta na tleh, zvezana, z zamašenimi usti in zavezanimi očmi.

„Gospod grof,“ je zagodrnjal stražmojster, ko so ju razvezali in postavili na noge, „gospod grof, potegnili so nas za nos kakor otroke.“

„Kako to?“

„Streljanje... napad... ogenj... vse to je bilo samo pretveza, da nas izvabijo tja dol... V tem pa so mi zvezali moža in stvar je bila urejena.“

„Katera stvar?“

„Ugrabitev ranjenca, hudiča!“

„Mislite?“

„Nič ne mislim! Stvar je vendar jasna. Pred dobrimi desetimi minutami se mi je zasvetilo... Bedak, da prej nisem prišel na to. Vse bi jih bilo lahko zajeli.“

V nenadnem napadu besa je Quevillon začepetal z nogami.

„Samo kod hudiča so pobegnili? Kam so ga odnesli? In kje zlomka se je skrival? Saj smo vendar vsa tla preiskali, in človek se ne more skriti v travi, posebno če je ranjen. To je čarovnija!...“

Stražmojstra Quevillona je čakalo še večje presenečenje. Ko so zjutraj prišli v sobo, kamor so bili zaprli mladega Beautreleta, ujetnika ni bilo nikjer več.

Na stolu je spal, zvit v dve gube, poljski čuvaj.

Zraven njega je bila steklenica za vodo in dva kozarca. Na dnu teh kozarcev pa so bili ostanki belega praška.

Preiskava je najprej ugotovila, da je dal mladi Izidor Beautrelet poljskemu čuvaju uspalno sredstvo, potlej, da je moral pobegniti skozi okno, visoko dva metra in pol, in tretjič, nekaj veselega, da se ni mogel popeti na to okno drugače, kakor da se je poslužil hrbta svojega čuvaja kot pručice...

Drugo poglavje

UGRABLJENJE

Iz dnevnika „Grand Journal“:

NAJNOVEJŠA NOČNA POROČILA.

Ugrabitev doktorja Delattra. Čin neverjetne smelosti.

V trenutku, ko smo hoteli dati naš list v tisk, smo dobili vest, za katere verodostojnost ne moremo jamčiti, tako zelo se nam zdi neverjetna. Priobčujemo jo tedaj z vso rezervo.

Snoči je bil znameniti kirurg dr. Delattre s svojo ženo in hčerko pri predstavi drame „Hernani“ v Comédie Française. V začetku tretjega dejanja, to je okoli desetih, se odpro vrata njegove lože, neki gospod v spremstvu dveh drugih se nagne k doktorju in mu reče prav tiho, vendar tako glasno, da ga je čula njegova žena:

„Gospod doktor, oprostite... jako mi je nerodno... zelo bi vam bil hvaležen, če bi mi hoteli nalogo olajšati.“

„Kdo ste, gospod?“

„Moje ime je Thézard, policijski komisar prvega arondismana, in zapovedano mi je, naj vas privedem na policijsko ravnateljstvo h gospodu Dudoisu.“

„Kaj? Ne razumem...“

„Brez besede, gospod doktor, zaklinjam vas, ne ganite se... Očividno je samo nerodno nespornost, in zato ne smemo zbuditi pozornosti. Ne dvomim, da boste še pred koncem predstave spet nazaj.“

Doktor je vstal in šel s komisarjem.

Do konca predstave ga še ni bilo nazaj.

Vsa vznemirjena se je gospa Delattrova odpeljala na policijski komisariat. Tam je dobila pravega Thézarda in v svojo neizmerno grozo spoznala, da je bil neznanec, ki je od-

vedel njenega moža, šlepar.

Prva poizvedovanja so prinesla na dan, da se je doktor odpeljal v avtu, ki je zavil proti Trgu Sloge.

V drugi izdaji bomo obširneje poročali o tem neverjetnem dogodku.

Naj je bil dogodek še tako neverjeten, bil je resničen. Toda pojasnitve ni bilo treba dolgo čakati; „Grand Journal“ je vest potrdil v svojem opoldanskem izdanju, kjer je v kratkih besedah sporočil konec dogodka.

KONEC PRIGODE

in prve domneve

Davi ob devetih so doktorja Delattra pripeljali nazaj pred vrata hiše številke 87 v ulici Duret v avtomobilu, ki je nato izginil brez sledu.

Na številki 78 v ulici Duret je klinika dr. Delattra. Ko smo prišli zjutraj k njemu, nas je doktor, čeprav je bil ravno v razgovoru s šefom kriminalne policije, takoj sprejel.

„Vse kar vam morem povedati,“ je odgovoril na naše vprašanje, „je to, da so ravnali z menoj nad vse obzirno. Moji trije spremljevalci so najljubeznivejši ljudje, kar jih poznam, z izbrano vljudnostjo, duhoviti in spretne družabniki, česar spričo dolgosti vožnje ni bilo podcenjevati.“

„Kako dolgo je trajala vožnja?“

„Kake štiri ure, in nazaj prav toliko.“

„In namen vožnje?“

„Pripeljali so me k nekemu bolniku, čigar stanje je zahtevalo takojšnjo operacijo.“

„In se je operacija posrečila?“

„Da, toda kako bo potekla, ne vem. Če bi bil bolnik tu, bi jamčil za uspeh. Tam... v onih razmerah...“

„Slabih razmerah?“

„Strašno neugodnih... Soba v kmečki krčmi... in vrhu tega pomanjkanje vsake prave postrežbe.“

„Kaj ga tedaj lahko reši?“

„Čudež... in morda njegova izredno krepka narava.“

„In kaj bi še lahko povedali o tem čudnem bolniku?“

„Nič. Prvič, ker sem prisegel, in drugič sem dobil za svojo polikliniko deset tisoč frankov. Če ne bom molčal, moram denar vrniti.“

„Res? Mislite?“

„Da. S temi ljudmi se ne kaže šaliti.“

To so pojasnila, ki nam jih je dal doktor Delattre. Z druge strani pa smo zvedeli, da tudi šef kriminalne policije navzlic vsemu trudu do zdaj še nič ni mogel spraviti iz njega, ne o operaciji, ne o bolniku, ne o krajih, skozi katere ga je vozil avto. Kaže torej, da bo težko dognati vso resnico.

To resnico, ki o njej pisec intervjuja ni imel pojma, so nekoliko ostroumnejši ljudje pač slutili — potem ko so spravili v medsebojno zvezo dogodke, ki so se odigrali prošlo noč na ambrumésyjskem gradu in ki so vsi listi o njih obširno poročali. Očividno je bila med nestankom ranjenega vlomilca in ugrabitvijo kirurga neka zveza.

In preiskava je tudi potrdila pravilnost te domneve. Zasledovanje lažnega kočijaža, ki je bil pobegnil na kolesu, je pokazalo, da je izginil v arqueskem gozdu, kakih petnajst kilometrov daleč. Tam je vrgel kolo v jarek, šel v vas Saint-Nicolas in oddal tole brzojavko:

A. L. N. bureau 45. Pariz. — *Položaj obupen. Operacija nujno potrebna. Pošljite specialista na 14.*

Dokaz je bil nepobiten. Ko so dobili to sporočilo, so se tovariši v Parizu pripravili. Ob desetih zvečer so odpeljali znamenitega specialista po avtomobilski cesti 14, ki drži mimo arqueskega gozda v Dieppe. V tem se je bila tolpa vlomilcev okoristila z ognjem, ki ga je sama zanelila, in spravila svojega poglavarja na varno v krčmo, kjer ga je okoli dveh ponoči doktor operiral.

To je držalo. V Pontoisu, Gournayu in Forgesu je višji inspektor Ganimard, ki je nalašč za to prišel iz Pariza z inspektorjem Folenfantom, ugotovil, da je skozi našlete kraje vozil prejšnjo noč neki avtomobil. Prav tako tudi po cesti iz Dieppa v Ambrumésy, in čeprav so odtiski koles kake pol milje pred gradom izginili, so vendar ugotovili med vratici v park in samostanskim obzidjem več odtisov nog. Vrh tega je Ganimard opazil, da je ključavnica vratac vlomljena.

Tako se je vse pojasnilo, treba je bilo le še dognati, kje je gostilna, ki je doktor o njej govoril. To je bilo kakor nalašč za Ganimarda, ki je bil na glasu potrpežljivega zasledovalca in starega policijskega praktika. Edina krčma, ki

je prišla v poštev, je morala biti v bližini Ambrumésyja, ker bolnik dolgega prevoza ne bi prenesel. Tako sta se Ganimard in stražmojster Quevillon odpravila na pot. Pet sto metrov, pet tisoč metrov na okoli sta pregledala in prebrskala vse, kar bi se moglo šteti med „krčme“. A navzlic vsemu pričakovanju je smrtni kandidat ostal skrit.

Ganimard se je penil od togote. Vrnil se je na grad, da prespi tam noč od sobote na nedeljo; hotel je drugi dan osebno nadaljevati poizvedbe. Toda v nedeljo zjutraj so mu povedali, da je orožniška patrulja ponoči zalotila senco, ki se je plazila na klancu zunaj obzidja. Ali je bil kateri izmed njegovih pomagačev, ki je prišel poizvedovat? Ali je bila upravičena domneva, da poglavar tolpe sploh še ni prišel iz samostana ali njegove okolice?

Zvečer je Ganimard poslal oddelek orožnikov na pristavo, sam pa se je s Folenfantom postavil zunaj zidu v bližino vratac v parku.

Malo pred polnočjo se je prikradel iz gozda neki moški, se splazil med njima skozi vratac in stopil v park. Polne tri ure so ga videli hoditi na desni in levi med razvalinami, se sklanjati in spenjati po starih slopovih in zdaj pa zdaj po cele minute mirno stati. Potlej se je vrnil k vratom in spet odšel med obe-ma inspektorjema.

Ganimard ga je prijel za vrat, Folenfant pa ga je objel okoli života. Ni se upiral, čisto mirno si je dal zvezati roke in odvesti v grad. Toda ko sta ga hotela izpraševati, je samo rekel, da jima ni dolžan odgovarjati in da hoče počakati prihoda preiskovalnega sodnika.

Privezala sta ga tedaj k postelji in sobo zaklenila.

Ko je v ponedeljek zjutraj ob devetih prišel preiskovalni sodnik Filleul, mu je Ganimard takoj javil, da je prijel nekega človeka.

„Gospod Izidor Beautrelet!“ je vzradoščen vzkliknil Filleul, ko mu ga je privedel v salon, in mu pomolil obe roke. „Kako prijetno presenečenje! Naš odlični amaterski detektiv je tu! Nam na razpolago!... Imenitno! Gospod višji inspektor, dovolite, da vam predstavim gospoda Izidorja Beautreleta, učenca retorike na liceju Janson-de Sailly.“

Ganimard je bil videti nekam prepaden. Izidor se je zelo globoko priklonil pred njim,

kakor pred tovarišem, ki ga jako spoštuje, in se obrnil k Filleulu:

„Gospod preiskovalni sodnik, kaže, da ste dobili dobre informacije o meni?“

„Odlične! Prvič: res ste bili takrat, ko je gospodična de Saint-Véran mislila, da vas je videla na klancu, v Veulesu. Drugič: dognali smo, da ste v resnici Izidor Beautrelet, učenec na liceju, celo odličen učenec, marljiv in vzornega vedenja. Vaš oče biva na deželi in vi greste enkrat na mesec k njegovemu zaupniku gospodu Bernodu, ki vas ne more prehvaliti.“

„Tedad...“

„Tedad ste prosti, gospod Izidor Beautrelet.“

„Popolnoma prost?“

„Popolnoma, da. Vendar postavim majčken, prav majčken pogoj. Saj razumete, da ne morem spustiti gospoda, ki rabi uspavalna sredstva, ki uhaja skozi okno in ga potem zalotijo na potepu na tujem posestvu, da takega gospoda ne morem izpustiti kar tako.“

„Radoveden sem...“

„Nu, želel bi, da povzameva najin prekinjeni razgovor: povedali mi boste, do kod ste prišli s svojo preiskavo... Sodim, da ste v teh dneh prostosti morali že daleč priti.“

Ganimard je hotel z izrazom prezira oditi iz sobe, toda sodnik je vzkliknil za njim:

„Ne, gospod inspektor, vaše mesto je tu... Zagotavljam vas, da je vredno poslušati gospoda Izidorja Beautreleta. Izvedel sem, da uživa gospod Izidor Beautrelet na liceju Janson-de-Sailly sloves ostrega opazovalca, ki mu nič ne uide, in njegovi tovariši, so mi rekli, vidijo v njem vašega posnemalca in tekmeča Sherlocka Holmesa.“

„Res?“ je ironično zategnil Ganimard.

„Res. Eden izmed njih mi piše: 'Če Beautrelet pravi, da nekaj ve, mu je treba verjeti. Ne dvomite, da je to, kar reče, prav.' Gospod Beautrelet, zdaj ali nikoli je nastopil trenutek, da opravičite zaupanje svojih tovarišev. Nujno vas prosim, povejte samo to, kar ustreza resnici.“

Izidor ga je poslušal z rahlim nasmeškom, potem pa je rekel:

„Gospod preiskovalni sodnik, kruti se. Norčujete se iz nas ubogih gimnazijcev, ki se pač zabavamo kakor vemo in znamo. Sicer pa

imate prav, in gledal bom, da vam ne dam več povoda za smeh.“

„Tedad nič ne veste, gospod Izidor Beautrelet?“

„Ponižno moram priznati, da res nič ne vem. Zakaj to, da sem odkril dve tri trdnješe točke, ki prav gotovo tudi vam niso mogle uiti, ne morem še imenovati 'znanje'.“

„Na primer?“

„Na primer, predmet tatvine.“

„O, res, ta vam je znan?“

„Kakor vam, o tem ne dvomim. Glede te stvari sem se najprej potrudil, da jo odkrijem, ker se mi je najlaže zdelo.“

„Najlaže? Res?“

„Bože, seveda. Saj je šlo za čisto navaden sklep.“

„Nič drugega?“

„Nič drugega.“

„In kaj ste dognali?“

„Evo vam, brez vsakega komentarja. Najprej: tatvina je bila izvršena. Zakaj obe dami soglašata v tem, da sta resnično videli dva moža, ki sta na begu nekaj nesla s seboj.“

„Tatvina je tedaj bila storjena.“

„Drugič: izginilo ni nič, ker tako trdi gospod de Gesvres, in nihče ne more tega bolje vedeti od njega.“

„Torej ni nič izginilo.“

„Iz teh dveh ugotovitev nujno sledi sklep: ker je bila tatvina storjena in vendar ni nič izginilo, morajo biti ukradeni predmeti zamenjani z drugimi, prav takimi. Poudarjam: ni treba, da bi dejstva potrdila ta sklep. Vendar vztrajam na tem, da ga vzamemo kot točen in da moje trditve ne zavržemo prej, dokler jo ne izpodbije natančna preiskava.“

„Res... da... res...“ je pritrdjeval Filleul, ki ga je stvar vse bolj zanimala.

„Nadaljujmo!“ je povzel Izidor. „Kaj je utegnilo v tem salonu zamikati vlomilčev pohlep? Dve stvari. Najprej gobelin. Ta možnost pa takoj odpade, zakaj starega gobelina ni mogoče ponarediti in sleparija ne bi ostala prikrita. Ostanejo tedaj štirje Rubensi.“

„Kaj?“

„Pravim, da so štirje Rubensi, ki vise na zidu, ponarejeni.“

„Ni mogoče!“

„Ponarejeni so, a priori, na žalost in nepreklicno.“

Za slabo voljo

Škoti so znani po svoji skoposti in o tej njihovi lastnosti kroži nešteto dovtipov. Najnovejši bo menda tale: Nekemu Škotu je bilo ime Vincent. Nekega lepega dne pa se odloči svoje ime izpremeniti in se zdaj imenuje samo še 'Vin' — zato, da si prihrani en 'cent'.

Tujec: „Povejte mi no, gospod, zakaj se ljudje tam pred mestno hišo tako pretepajo?“

Gostilničar: „V mestni hiši imajo občinsko sejo, in da se prav odločijo, vržejo vselej tri najpametnejše odbornike na cesto.“

V strelskem jarku se pogovarjata dva nemška vojaka o literaturi. Pravi prvi:

„Kakšno reč uganjajo ljudje s tem Schillerjem, ker je napisal ubogega Favsta!“

„Človek božji, saj ni napisal Favsta!“

„Vidiš, niti Favsta ni napisal!“

Pred leti se je dal neki nemški princ ločiti od svoje žene 'od postelje in mize'. Stvar je bila seveda tudi na dvoru predmet razgovorov in neka princeza je po dolgem premišljanju vprašala: „Od postelje in mize! Tedaj jesti tudi ni znal?“

Tri stari prijatelji se po dolgem času spet srečajo pri stalnem omizju. Prvi pravi: „Uradnik sem, imam štiri otroke in težko živim.“ Drugi reče: „Pastor sem,

Najstarejši angleški letalec

Sir Horace Plunkett, ki je uspešno prestal letalsko skušnjo, je star 76 let in je najbrž najstarejši letalski pilot na svetu.

imam sedem otrok, moja žena je suha ko trlica in kadar bo vstajenje mesa, lahko brez skrbi obleži.“

„Vam je še dobro,“ meni tretji, „jaz sem pa pek in imam štirinajst otrok.“ Tedaj vprašata oba druga: „Dovoli, kdaj pa prav za prav pečeš?“

Moric in Sara

Moric sreča po dolgih letih svojo bivšo prijateljico Saro in jo prosi, ali ga ne bi hotela povabiti na kavo.

„Kaj pa misliš?“ se prestraši Sara, „ali ne veš, da sem poročena?“

„Vem,“ odvrne Moric, „in tvojega moža celo dobro poznam; toda stara ljubezen ne zarjavi in prav rad dam sto šilingov, če me povabiš popoldne na črno kavico.“

Sto šilingov je lep denarček in Sara muma ne zametava. Torej sprejme popoldne svojega starega prijatelja in oba skupaj oživita stare spomine. Nato položi Moric sto šilingov na mizo in se prav pristrčno postavlja.

Zvečer pride Sarin mož domov. Njegovo prvo vprašanje je: „Ali je bil Moric kaj pri tebi?“

Nekoliko v zadregi Sara pritrdi.

„Ali je plačal sto šilingov?“

„Da, plačal je. Evo ti jih.“

„Vidiš, Sara, Moric je vendarle poštenjak. Danes dopoldne me je nategnil za sto šilingov in mi je sveto obljubil, da mi prinese denar osebno še danes popoldne v stanovanje. Še so pošteni ljudje na svetu!“

Muzikalični direktor

Ravnatelj nekega kabareta je nastavljal novega pianista, ki pa pravi, da na njegovem klavirju ne more igrati, ker pet tipk sploh ne da glasu od sebe.

„To je samo izgovor,“ meni ravnatelj. „Saj imate še dovolj drugih tipk, na katerih lahko igrate, samo preleni ste, da bi segli tako daleč.“

Bogatemu posestniku je umrla žena in nesrečni vdovec naroči iz bližnjega mesta krasen venec z napisom: „Na svidenje!“ Ko je naročilo že odšlo, pa se domisli, da bi bilo lepše, če bi bil na traku napis: „Na svidenje v nebesih“, in nemudoma brzojavi v mesto: „Napis na traku na svidenje v nebesih če bo še prostora.“

Drugi dan dobi venec in na traku se blešči zlat napis: „Na svidenje v nebesih, če bo še prostora.“

V varijeteju nastopa trebuhljač. Mlada frajlica je nad njegovo umetnostjo vsa navdušena in pravi, da bi tudi ona rada znala kaj takega.

Pa jo zavrne kavalir: „Nežka, kar zadovoljna bodi, da tvoj trebuh ne zna govoriti, drugače bi vedel lepe reči povedati.“

V letovišču se gost pritožuje, da je na gotovem kraju strašno muh. „Najbolje je, če greste tja okoli dvanajstih, takrat so vse muhe v obednici.“

POPRAVI!

Številka 32, ki je izšla prejšnji teden, mora imeti datum 9. avgusta in ne 2. avgusta.

Ali ste bolni?

Spanje

Vsak človek občutil potrebo po spanju, posebno zvečer. Ne ve pa, da vsaka ura spanja pred polnočjo zaleže za dve uri po polnoči.

Če hočeš, da te spanje osveži, se navadi na redno uro leganja k počitku, kar ni pretežko.

Največja soba v stanovanju naj bo spalnica. Po možnosti naj leži proti jugu. Čim več ljudi spi v eni sobi, tem večja mora biti.

Podnevi naj bo spalnica brezpogojno odprta.

Kozarec sveže vode pred spanjem še ni nikomur škodil, pač pa stara, prestana voda, ki jo tolikrat vidiš na omarici.

V prvih urah spanja spi zmeraj zaradi prebave na desni strani, potem šele na levi.

Nikar ne imej previsokega zglavlja. Blazina naj bo največ 6 do 7 cm visoka, kar je več, je škodljivo, ker otežkoča redno delovanje srca in pljuč.

Ležanje na hrbtu ali na trebuhu je škodljivo.

Od duševnega dela izmučeni ljudje potrebujejo tudi podnevi počitka. Bolje je, da gredo spat pred kosilom kakor po njem.

Bolj kakor povsod drugje je priporočljiva snaga v spalnici. Umazano perilo itd. ne spada pod nobenim pogojem v spalnico.

Če je mogoče, naj vlada v spalnici popolna tema, kar je zdravo za oči.

Pri odprtem oknu spati je zelo zdravo, pazi le, da ti ne vleče. Najbolje pa je, da je v sosednji sobi okno odprto.

V različnih življenjskih dobah spi človek različno dolgo

otrok do 1 leta na dan	20 ur
otrok do 3 leta na dan	15 ur
otrok do 7 leta na dan	10 ur
otrok do 10 leta na dan	9½ ure
otrok do 13 let na dan	8½ ure

Odrasli ljudje povprečno 7 ur na dan.

Starejši ljudje potrebujejo spet več spanja, samo težko ga dobe.

Nespečnost: Preden greš v posteljo, ne zavživaj težko prebavljivih jedi.

Bistvo vseh sredstev proti nespečnosti temelji na zahtevi, da je treba preprečiti prevelik dotok krvi v možgane, zaradi tega so zelo tople kopeli nog tako dobrodejne.

Tudi mrzli obkladki okrog života vselej pomagajo.

Nekateri ljudje namočijo brisačo v mrzlo vodo in jo položijo pod glavo, kar tudi pospešuje spanje.

Pomaga tudi globoko dihanje.

Žličica čistega medu pozno zvečer pomiri živce.

Kdor ima le priliko, naj se vsak večer okoplje ali vsaj umije noge.

Smrčanje. Ena najneprijetnejših in najgrših razvad je smrčanje. Človeku, ki smrči, položi v mrzlo vodo namočeno gobo na usta in takoj bo nehal. Tudi rahel dotik sapnika pomaga.

Môra ima svoj vzrok v prenasitosti želodca s težko prebavljivimi jedmi. Če ležiš na desnici, te ne bo nikdar tlačila.

Mesečnost. Tej bolezni zdravniki še niso prišli do dna. Najlaglje jo preprečiš, če položiš pred bolnikovo posteljo veliko posodo mrzle vode. Če ga bo hotela „luna nositi“, in bo skušal vstati iz postelje, bo stopil v vodo in se prebudil.

Nočna srajca je zelo praktična, da se čez noč dnevna srajca prezrači.

Novo sredstvo za kurja očesa

priporoča dr. Pust v „Münchener Medizinische Wochenschrift“. Do zdaj so rabili obliže, ki kurje oko omehčajo. Tudi mazašto se poslužuje tega sicer ne, nevarnega, a vendar bolečega in nerodnega načina zdravljenja. Dr. Pust priporoča: vzemi kako anestetično (bolečine lajšajoče) sredstvo in ga vbrizgni nekje blizu kurjega očesa, potem pa omrtvi živec, ki drži do kurjega očesa, potem pa omrtvi živec, ki drži do kurjega očesa, z alkoholom ali kakim drugim sredstvom. To moraš večkrat napraviti, dokler nisi živca za stalno umoril. Način je preprost, učinek baje presenetljiv; bolečina takoj izgine. Odebelelo roženico, ki predstavlja kurje oko, pusti pri miru, če te ne boli. Ako pa ravno hočeš, jo lahko pozneje z omehčanjem odstraniš.

DRŌBIŽ

Antijoh Epifanski, kralj Sirije, judovski kralj Herod Veliki in rimski diktator Sula so umrli na ušlosti.

Najtežja kovina ni platina ampak iridij.

Na Kanarskih otokih je večina hiš zgrajenih iz lahkega kamna plovca.

Nekatere egipčanske mumije so zavite v 600 metrov dolge povoje.

Biser nastane v školjkini lupini, kadar zaide vanjo droben pesek, ki jo razjeda. Školjka potem z neko slino pesek zalije. Ta slina se strči in ustvari biser.

Ceylonski iskalec biserov vjamé o na leto do 90 milijonov školjk, ki so vredne okrog 70 milijonov dinarjev.

V premogovih sajah je 0,087% arzenika.

Kokoši in lenivci so za strihnin neobčutljivi.

Kakor znano je moči odgojiti rože v različnih barvah. Posebno veliko nagrado bi dobil oni, ki bi se mu posrečilo odgojiti sinjo vrtnico. Vsi poskusi so bili doslej zaman, pač pa je neki petrograjski vrtnar odgojil popolnoma črno vrtnico.

150 dinarjev

na mesec plačuje za novi veliki Brockhausov leksikon.

20 velikih knjig s 16.000 strani

razkošno vezanih v polusnje ali platno. Novi Brockhaus bo Vam in Vašim otrokom desetletja najboljša šola v življenju, najzvestejši tovariš in najzanesljivejši svetovalec.

Do zdaj izšlih 5 knjig dobite takoj po vplačanju prvega obroka pri zastopniku največje jugoslovenske knjigarne „Minerve, d. d.“

Vse informacije daje „Roman“.

Nekaj izvanrednega v vsakem pogledu
je pisalni strojek

Remington Normal 1930.

Zahtevajte prospekt!

A. PRELOG

Ljubljana — Marijin trg

Budilke po Din 60— s tri-
letnim jamstvom

IVAN PAKIŽ, LJUBLJANA

11 Pred Škofijo 15.

„PLANINKA“ zdravilni čaj

iz najboljših zdravilnih zelišč, čisti in prenavlja kri in učinkuje izborni pri slabi prebavi želodca, zaprtju telesa, napenjanju, nerednem delovanju črev, hemoroidih (zlati žili), poapnenju žil, izpuščaji in žolčnem kamnu. Preprečuje kislino in zbuja tek. Pravi „Planinka“ čaj je zaprt in plombiran in ima napis:

Lekarna Mr. Ph. L. Bahovec, Ljubljana

ter stane zavojček 20 Din

Blagovna znamka

„Svetla glava“

se je obnesla. — Med tisoči znamk, ki se priglašajo vsako leto, pač pa ni nobena postala znana kakor ta. Radi pozornosti, ki jo vzbuja slika, in radi globokega svojega pomena je postal znak nepozaben.

„Znamka Oetker“ jamči za najboljšo kvaliteto po najnižjih cenah in radi tega načela so

Dr. Oetker-jev pecilni prašek

Dr. Oetker-jev vanilinov prašek

Dr. Oetker-jev prašek za pudinge itd.

tako močno razširjeni.

Letno se proda mnogo milijonov zavojčkov, ki pomagajo „prosvitljenim“ gospodinjam postaviti v kratkem času na mizo tečne jedi. Marsikatera ura se je prihranila, mnoge nevolje radi slabega kipeja močnikov je izostalo.

Otroci se veselijo, če speče mati Oetkerjev šartelj, in v otroški sobi ni ničesar boljšega, nego je Oetker-jev puding s svežim ali vkuhanim sadjem ali s sadnim sokom.

Pri nakupu pozor na to, da se dobe pristni Dr. Oetker-jevi fabrikati, ker se često ponujajo manj vredni posnetki.

Dr. Oetker-jev vanilinov sladkor je najboljša začimba

za mlečne in močnate jedi,
pudinge in spenjeno smetano,
kakao in čaj,
šartlje, torte in pecivo,
jajčni konjak.

Zavojček odgovarja dvema ali trem strokom dobre vanilije.

Ako se pomeša $\frac{1}{2}$ zavojčka Dr. Oetker-jevega izbranega vanilinovega sladkorja z 1 kg finega sladkorja in se dasta 1 do 2 jajčni žlici te mešanice v skodelico čaja, tedaj se dobi aromatična, okusna pijača.

Dr. Oetker-jevi recepti za kuhinjo in hišo

prinašajo izbirno izvrstnih predpisov za pripravo enostavnih, boljnih, finih in najfinjših močnatih jedi, šartljev, peciva, tort itd.

Za vsako obitelj so največje važnosti, ker najdejo po njih sestavljena jedila radi svoje enostavne priprave, svojega odličnega okusa in svoje lahke prebavljivosti povsod in vedno pohvalo gospodinji — tudi onih, ki stavijo večje zahteve — in ker je, kakor je pokazala izkušnja, vsako ponesrečenje tudi pri začetnicah izključeno.

Oetker-jevo knjigo dobite zastoj pri Vašem trgovcu; ako ne, pišite naravnost na tovarno

DR. OETKER, MARIBOR.